

hondo-hondotik

Antton Azkargorta eta Jose Ramon Etxebarria

(Leioako irakasle errepresaliatuen kolektiboaren izenean)

Legea, irakasleak eta unibertsitate euskalduna

Abenduaren 3an zortzi urte bete-ko dira Leioako campusetik des-terratu gintuztenetik; eta dato-rren udaberrian hamar urte, unibertsita- tetik despeditu gintuztenetik. Gaur egun, debekatu egiten digute Komunikazio Zientzien Fakultatean sartzea atean etengabe dauden zinpeko guarda arma- tuek.

Euskal Autonomia Erkidegoko Epaite- gi Nagusiak, behin betiko sententzian, gure aurkako desterru-zigorra nulua zela argi deklaratu arren, eta mundu akade- miko-politikotik gure alde eginiko eska- riak gorabehera, oraindik ere askatasu- nez ibiltzeko eskubidea ukatzen digute. Bidegabeki, muga tenporalik gabeko zi- gorra ezarri digute, inolako arrazoirik azaldu gabe, inolako komunikazio idatzi- rik gabe.

Zernahi gisaz, aurrera goaz, eta deste- ruaren urteurrenean Espainiako Gober- nuaren unibertsitate legearen (LOU) in- guruko debateaz hitz egin nahi genuke. Izan ere, hasiera batean harriturik geratu ginen Eusko Jaurlaritzak unibertsitate lege propioa prestatzeko asmoa zuela entzutean —2002ko urtarrilerako, zio- ten—, estatuko legetik at prestatu ere. Alde batera utzita zein erreferentziaz — espainiar konstituzioarenaz, noski— egingo zen lege hori, Jaurlaritzako zen- bait kideren arabera, bazirudien botere zentralarekiko intsumisio jarrera hartu- ko zutela, eta ez hitzetan soilik. Jarrera hori erakargarria zen, zeren, lehen aldiz, benetako konfrontazioa sor baitzitekeen estatuarekin, eta, gainera, abertzaleta- sun moderatuaren koordinatuen arabe- rako eredu unibertsitario propioa disei- natzeko asmoa agertu baitzen. Zer esa- nik ez, bi puntu horiek guztiok inplikatzeko gintuzten, eta eztabaida

emankorra bidera zitekeen, abertzaleok onartzen ditugun oinarritzko puntu ba- tzuen defentsa ekar zezakeena.

Zoritarrez, handik gutxira galgak eta balaztak ipini zizkioten gurdiari, eta gaur egun badirudi ezen arau espainiarraren garapen hutsa izango den legea egin nahi dutela. Ihesi doaz estatuak jar deza- keen inkonstituzionalitate errekurtsotik, izurria balitz bezala. Eta onarpenerako jarri duten data berriak —2002ko amaie- ra aldean— egiaztatu besterik ez du egi- ten biraketa inboluzio- nista. Nolanahi den, Eus- kal Herrian berehala etorri dira LOUren aur- kako erantzunak. Sindi- katu abertzaleek oinarri generikoak aurkeztu di- tuzte unibertsitate pro- pioaren garapenerako. Iako ikasleek plataforma bat aurkeztu dute, eredu unibertsitario nazionala prestatzeko printzipio orokorrak bilduz. Gure ustez, iniziatiba horiek nahitaezko enuntziatuak dituzte, Euskal Herrian unibertsitate espainiarrari aurre egingo dion alternatiba bat gauzatzeko. Ados gaude oinarritzko printzipio horiekin. Dena den, guri dagokigunez, unibertsita- te lege propioak bere-bereak izan behar dituen bi ezaugarri azpimarratu nahi di- tugu. Hona hemen.

Lehenik eta behin, gaur egungo uni- bertsitateetan dauden bi eraketa-molde nagusiez gain —publikoa eta pribatua—, Lege Propioak mota berriko unibertsita- tea sortzeko aukera onartu beharko luke: *gizarte-ekimenezko unibertsitatea*. Atal ho- rretan, unibertsitate erabat euskalduna sortzeko posibilitatea azpimarratu nahi dugu, parte-hartze demokratikoa eta he-

rritarra izango lukeena, maila unibersi- tarioan ikastolen esperientzia garatuko lukeena, benetako hezkuntza eredu pro- pioa, alegia. Eraketa molde hori gaurda- nik gauzatu daiteke, euskalgintza mugi- menduan oinarri nahikoa baitago gure herriaren esperientzia espezifikoko horri jarraipena emateko. Izan ere, unibersi- tate publikoek (dituzten muga adminis- tratiboengatik, besteak beste) eta uni- bertsitate pribatuek (dituzten interes en- presarial edo erlijiosoengatik) ez dituzte inola ere betetzen Euskal Herrian goi- irakaskuntzan eta iker- kuntzan dauden pre- miak.

Gizarte ekimenezko unibertsitatearen fi- nantzaketa kontzertu sistemaz arautu behar- ko litzateke, kontuan izanik ezen zerbitzu publikorako bokazioaz sortuko dela, eta Eus- kal Herriaren kultura eta hizkuntza onda- reari ekarpen handia egin diezaiokeela. Gure iritziz, unibertsitate hori gainerako goi-mailako zentroen funtsezko elemen- tu dinamizatzailea izango litzateke, gaur egun ikastolak eskola publiko eta pribatuekiko diren bezalatsu.

Bigarrenik, unibertsitate lege propioak *irakasle propioa* deritzogun irudi berria sortu behar luke, erregimen laboralean kontratatutako irakasleak osatutakoa. Irakasle horien lan baldintzak eta bete- beharrak unibertsitate publikoetako es- tatutuetan bildu beharko lirateke, *irakas- le unibertsitarioen estatutua* izeneko atal espezifikoko definituz. Estatutu horretan *irakasleen gorputz bakarra* zehaztu behar- ko litzateke, mailetan banatua, eta bene- tako irakasletza karrera eratuz.

Etorkizunean, *kontratu laboraldun irakasle propioa* irakasleentzako *mota ba- karra* izan beharko litzateke, zeren ira- kasle funtzionarioa (estatala zein auto- nomikoa) Euskal Herriaz kanpoko le- geen arabera araututa baitago alde batetik, eta, gainera, bere izaera admi- nistratibo estatalaren ondorioz, bo- tere politikoaren menpe eta barne-kor- poratibismoaren eraginpean baita- go. Hain zuzen ere horrexegatik, gure us- tez, irudi funtzionariala kontrajarrita dago irakasleek bete beharreko ezauga- rriekin: kritikoa, librea, sortzailea eta independentea izatea, eta bere herriaren premia eta xedeei erantzuteko prest ego- tea. Horregatik, Lege Propioak bermatu egin behar luke funtzionario izatetik kontratupeko eredu berrira pasatzeko posibilitatea. Bakoitzaren borondatea- ren arabera, noski, eta eskubideetan ga- lerrarik izan gabe. Aldi berean, eredu be- rrira pasatu gabe funtzionario izaten ja- rraitu nahi dutenei ere bermatu egin beharko litzaike egoera, harik eta lan harremana bukatu arte, eta horren oste- an lanpostu horiek eredu berrira trans- formatuz.

Izatez, orain proposatzen dugun hau ez da erabat berria. Hain zuzen, 1970. ur- tearen inguruko PNNen («*profesores no numerarios*») koordinakundeetan horre- laxe formulatu zen gutxi gorabehera, eta, izatez, horrelaxe dator zenbait unibersi- tate katalanen proiektu unibertsitarioe- tan. Halaber, irakaskuntza ez-unibersi- tarioari zegokionez, antzera proposatu zen Ikastolen Elkartean ere, bere garaian aurkeztutako Eskola Publiko Nazionala- ren proiektuan, preseski Autonomia Er- kidegoan irakaskuntza publikorako sare bakarra sortzeko saio batean eginiko ekarpenean.

Europako Batasuna: salbuespen egoerarantz?

(Aurreko orrialdetik dator)

tako Organismoekin landatutako lursai- lak suntsitzen, eta, horretarako, atzetik genituen bi atari-txakur ikaratu genitue- la. Handik aste batzuetara beste terroris- mo delitu bat egin genuenez, gure kasua oraindik ere larriagoa da: EDF-ko langi- leei —Europako pribatizazio planen me- hatxupean dira— lana uzten lagundu diegu, hau da, greba egiten, edo, artikulua bereko i paragrafoak dioenez, «uraren, argi-indarraren eta beste baliabide fun-

tsezkoen hornikuntza eteten edo traba- tzen». Baina beste ezereen gainetik mili- tanteak garenez, hori guztia egiten jarrai- tzeko asmoa daukagu. Hala, beste lege- hauste bat gehitu behar dugu (artikulu bereko k paragrafoa), zeinak ekintza ter- roristatzat jotzen duen «hemen aipatu diren delituetakoren bat egiteko meha- txua». Eta gure elkarte «terroristetan» bi lagun baino gehiago garenez, 2. paragra- foak dioenaren susmopean gaude, hau da, «talde terroristatzat jotzen da aipatu- tako delitu terroristak egiteko denboraldi

batez eta elkar hartuta jokatzeko duten bi lagun baino gehiagoko elkarte egituratu bat». Hori guztia dela eta, bi urtetik ho- geira bitarteko kartzela zigorra ezartzen ahal digute, jakina, informazioa ematea eta gure burkideak salatzea onartu eze- an, hau da, «ekintza terroristei uko egin, eta autoritate administratibo eta judizia- lei laguntzeko informazioa eman ezean» (7. artikulua, a eta b paragrafoak).

Bin Ladenek eta haren lagunek ez dute kezkatzeko arrazoirik: agindu horiek ez doazkie beraiei. Ezta Estatu Batuetan edo Britainia Handian hartu dituzten neurri berriak ere: atzerriarrak zuzenean eta inongo epaiketarik gabe atxilotu di- tzakete, terrorista izan daitezkeelako us- te hutsagatik. Ez diete ezertan eragingo Frantziako Vigipirate Planak eta horren

barruan hartu diren segurtasunerako neurri berriak ere: atxikipen zentroetan dagoeneko %30 etorkin gehiago daude. Bin Laden eta haren lagunak ez dira hor zehar ibiltzen aldean bonba bat dutela, eta paperik gabe, ez dute fabrikarik edo bankurik okupatzen. Alderantziz, horie- tako buru dira.

Hala, bada, gizarte mugimenduak kri- minalizatzeko baliabideak inguratu di- tuzte Europako Batasuneko gobernuak, Maastricht-eko Europari eduki zehatza- goa emanez. Genoakoaren ondorik, Ber- lusconik «terrorista ikastuntzat» jo zituen manifestariak. Aste honetan, Bruselan, irabazi dute. Baina, hala eta guztiz ere, erantzuteko moduan gaude.